

theGreekPlayProject

Φαντάσου ένα τοπίο ηρωικό, Φαντάσου ένα τοπίο ηρωικό, από την Ομάδα Nova Melancholia.

- Συντάκτης: Τσατσούλης Δημήτρης
- Δημοσιεύτηκε στις: 10/04/2019

Εκατό χρόνια συμπληρώνονται φέτος (1919-2019) από τη δολοφονία της Ρόζας Λούξεμπουργκ από τις δεξιές πολιτοφυλακές. Της επαναστάτριας η οποία, μαζί με τον Καρλ Λίμπκνεχτ, υπήρξε η σημαντικότερη εκπρόσωπος των διεθνιστικών και αντιμιλιταριστικών θέσεων ενώ, ως μαρξίστρια χαιρέτησε την Οκτωβριανή Επανάσταση χωρίς ωστόσο να διστάσει να ασκήσει κριτική στην πολιτική των μπολσεβίκων. Η εικόνα της παραμένει ένα σύμβολο αγωνιστικότητας παρά τις συνεχείς διώξεις της, φυλακίσεις της και τέλος την άνανδρη δολοφονία της. Ωστόσο, στα γράμματα που στέλνει από τη φυλακή στη Σόνια Λίμπκνεχτ, σύζυγο του συναγωνιστή της Καρλ, αναδεικνύει την άλλη της πλευρά που συχνά επισκιάζεται ή αποσιωπείται: εκείνη του ανθρώπου που βιώνει έντονα την ίδια τη φύση, το φυτικό και ζωικό βασίλειο και την ανάταση που προσφέρει.

Στις επιστολές της αφιερώνει ολόκληρες παραγράφους για να περιγράψει την κίνηση που κάνουν στον ουρανό τα σύννεφα, τα τιτιβίσματα των πουλιών, ακόμη και την αγριότητα που επικρατεί στη φύση, περιγράφοντας λεπτομερώς την περίπτωση ενός μικρού σκαθαριού που συνάντησε αναποδογυρισμένο σε μια βόλτα της με τα μυρμήγκια να το κατατρώνουν. Ανησυχεί που από τη Γερμανία εξαφανίζονται τα πουλιά λόγω της ανθρώπινης παρέμβασης στη φύση και δεν θα διστάσει να πει ότι κάποιες φορές αισθάνεται ότι δεν είναι πράγματι ανθρώπινο ον αλλά ότι είναι πουλί ή ζώο με ανθρώπινη μορφή. Έξω από τη φυλακή της αντικρίζει με χαρά τις εναλλαγές χρωμάτων του ουρανού ενώ παροτρύνει τη φίλης της να βγαίνει έξω, να επισκεφτεί τον Βοτανικό Κήπο, να ταξιδέψει στην Κορσική χωρίς να την

περιμένει να πάνε μαζί, να φανταστεί ήδη ότι θα βρεθεί σε «ένα τοπίο ηρωικό» με βουνά και πεδιάδες, βράχους και ελαιόδεντρα, ζώα ελεύθερα και μια σχεδόν «Αγία Οικογένεια» σε ένα γαϊδουράκι.

Η περφόρμανς που σκηνοθετεί ο Βασίλης Νούλας θέτει επί σκηνής το ερώτημα του διαλόγου μεταξύ «ηρωικού» και φύσης, μεταξύ μεγάλων ιδεολογικό-αισθητικών αφηγήσεων και ασήμαντου μικρο-αφηγήματος που συμβαίνει καθημερινά στη φύση.

Πέντε σώματα περφόρμερ διαφορετικών εθνικοτήτων συνδυάζονται και με λιτά μέσα προσπαθούν να καταστρώσουν εικόνες που παραπέμπουν σε πουλιά, ζώα, στη φύση. Όχι σε μια προσπάθεια αναπαράστασής τους, μιμητική, αλλά ελεύθερης δημιουργίας τους. Με σκηνικά και αντικείμενα (του Κώστα Τζημούλη) φτωχά, χειροποίητα, φυσικά όπως πετραδάκια ή φύλλα, φτερά, μικρά κουκουνάρια ή κλαράκια που απλώνονται κατά γης, χωρίς σημειωτική προσποίηση, παραπέμποντας σε μια *arte povera*, οι περφόρμερ συχνά προ-εικονοποιούν αποσπάσματα των επιστολών που θα ακουστούν στα ενδιάμεσα από κάποιον από αυτούς, ξεχωριστά, απομονωμένο από τους άλλους, σε μια παύση της δράσης, στη ρέουσα, απέρριπτη μετάφραση της Νατάσας Σιουζουλή.

Όλοι φέρουν σε κάποιο σημείο του σώματός τους έναν κόκκινο κύκλο, σαν να θυμίζουν το τραύμα της δολοφονημένης Ρόζας, όλοι εκφέρουν, ανεξαρτήτως φύλου, τον λόγο της Ρόζας που γίνεται άφυλος, γυναικείας ή αντρικής εκφοράς ισότιμα. Κι έπειτα, με χάρτινα ράμφη και χάρτινα μακριά νύχια θα παραπέμπουν σε πουλιά ή, με τα ολόγυμνα ανυπεράσπιστα σώματα ανάσκελα θα θυμίζουν το ατυχές σκαθάρι ή θα παραπέμπουν σε τοπία από βράχια. Συνεχείς δράσεις «ηρωικές» του ζωικού και φυτικού βασιλείου των οποίων συχνά το νόημά τους γίνεται κατανοητό αφού ακουστεί η αντίστοιχη επιστολή της Λούξεμπουργκ. Μια προσομοίωση με ζώα ή πουλιά η οποία παραπέμπει στα δικά της συναισθήματα, στη δική της παράδοση αίσθηση ότι είναι μέρος τους αλλά με ανθρώπινη μορφή.

Η παράσταση του Βασίλη Νούλα κάνει ορατή τη χειροτεχνία της σε όλα τα επίπεδα. Μοιάζει σαν να κατασκευάζεται επί τόπου, μπροστά στους θεατές της, εν μέρει απρογραμμάτιστη, με επινοήσεις της στιγμής, σαν οι περφόρμερ να ακολουθούν την πρωτοβουλία που παίρνει επί τόπου ο ένας από αυτούς, σπεύδοντας να τον ακολουθήσουν. Ταυτόχρονα, είναι μια περφόρμανς εικαστική, που δημιουργεί διαρκώς ζωντανούς πίνακες που παγώνουν – συχνά διακειμενικών αναφορών σε παραπιοημένα γνωστά έργα –, με υλικό τα ίδια τα σώματα, ντυμένα, ημίγυμνα, γυμνά. Που βάφονται από κοινού, ενωμένα, με μπογιές αφήνοντας τα ίχνη του το ένα πάνω στο άλλο. Σαν τα τοπία εκείνα που η Ρόζα αντίκριζε έξω από

το παράθυρό της που άλλαζαν αργά ως προς τα χρώματα, για παράδειγμα, ενός βροχερού ουρανού που ξανοίγει, ή την κίνηση, για παράδειγμα, των σύννεφων που μοιάζουν με αιχμηρά φτερά που ψαλλιδίζουν τον αέρα, όπως έγραφε η ίδια. Τοπία απενοχοποιημένα στη φυσικότητά τους, στην υπέρτατη αλήθεια τους.

Στην παράσταση, εκτός από τον σκηνοθέτη και τον σκηνογράφο συμμετείχαν η σταθερή συνεργάτις της ομάδας Αλέξια Σαραντοπούλου, η Ιταλίδα Ondina Quadri και ο Αυστριακός Marcus Richter, φέροντας μια φρέσκια πνοή και μια ευχάριστη στην ακοή εκφορά της ελληνικής γλώσσας.

Ο Νούλας, αν και έχει φιλοξενηθεί στα επίσημα Φεστιβάλ ή στην παραδοσιακή σκηνή της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση, δηλαδή σε αποκαλούμενους mainstream χώρους που δύσκολα «απορροφούν» τις παραστάσεις του, συνεχίζει με την ομάδα του να δρα σε «περιθωριακούς», αντι-συστημικούς χώρους όπου η δημιουργία του ανασαίνει, μη αλλοτριωνόμενος. Αποτελώντας σπάνια όαση «ηρωική» σε ένα όλο και πιο συμβιβασμένο θεατρικό τοπίο.

